

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11

THE RELATIONSHIP BETWEEN SCHOOL ADMINISTRATORS' VISIONARY LEADERSHIP AND TEACHERS' WORK EFFECTIVENESS IN THE EDUCATIONAL EFFICIENCY PROMOTION NETWORK OF THE SPECIAL EDUCATION CENTERS, EDUCATIONAL AREA 11.

สุวรรณา สาครเมือง¹, เพ็ญแข ภูผายาง²

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

Suwanna Sasrimuang¹, Piangkhae Poophayang²

Chaiyaphum Rajabhat University

Corresponding Author E-mail :suwannakaewhanam@gmail.com¹, k.piangkhae@gmail.com²

(Received : January 27, 2026; Edit : February 10, 2026; accepted : February 14, 2026)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาและระดับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 11 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 11 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 226 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน และทำการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .333 ถึง .596 ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .958 และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าเอฟ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเผยแพร่วิสัยทัศน์ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ และประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การพัฒนาตนเองและวิชาชีพ 2) การเปรียบเทียบจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูโดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน 3) ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในระดับมาก ($r = .910$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์, ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research were: (1) to examine the levels of visionary leadership of school administrators and the levels of teachers' work effectiveness in the Educational Efficiency Promotion Network of the Special Education Centers, Educational Area 11, as perceived by school administrators and teachers; (2) to compare the visionary leadership of school administrators and teachers' work effectiveness classified by work experience; and (3) to investigate the relationship between the visionary leadership of school administrators and teachers' work effectiveness. The sample consisted of 226 school administrators and teachers from the Network for Enhancing the Effectiveness of Educational Management of Special Education Centers, Educational Area 11, in the academic year 2025. The sample size was determined using Krejcie and Morgan's table, and simple random sampling was employed. The research instrument was a five-point Likert scale questionnaire with item discrimination indices ranging from .333 to .596 and an overall reliability coefficient of .958. The data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, F-test, one-way analysis of variance (ANOVA), and Pearson's product-moment correlation coefficient. The research findings revealed that: 1) The overall level of visionary leadership of school administrators was at the highest level. The aspect with the highest mean score was vision communication, while the aspect with the lowest mean score was vision implementation. The overall level of teachers' work effectiveness was also at the highest level. The aspect with the highest mean score was creative collaboration with the community, whereas the aspect with the lowest mean score was self-development and professional development. 2) When classified by work experience, the results indicated that there were no statistically significant differences in the visionary leadership of school administrators and teachers' work effectiveness, both overall and by individual aspects. 3) The visionary leadership of school administrators was positively correlated with teachers' work effectiveness at a high level ($r = .910$), with statistical significance at the .01 level.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะสำคัญและทักษะแห่งอนาคต อาทิ การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคมที่มีความหลากหลาย ซึ่งเป็นทักษะจำเป็นต่อการดำรงชีวิตในบริบทของสังคมโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (สุริยา กิจลิต, 2562) คุณภาพของผู้เรียนจึงมีความสัมพันธ์โดยตรงกับคุณภาพของครูผู้สอน ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการถ่ายทอดความรู้และจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิผล (Darling-Hammond, L., Hyler, M. E., & Gardner, M., 2017)

ประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูเป็นดัชนีชี้วัดคุณภาพสถานศึกษา ครอบคลุมด้านความพึงพอใจในงาน การทำงานเป็นทีม ความผูกพันต่อองค์กร และการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อและเทคโนโลยี การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ภายใต้มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา (ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562, 2562) โดยเฉพาะการบริหารจัดการชั้นเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อยกระดับสมรรถนะวิชาชีพ (พรธิภา สีทาคุณ, 2565)

การจัดการศึกษาพิเศษมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากการจัดการศึกษาทั่วไป เนื่องจากครูต้องจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยเฉพาะการจัดทำและดำเนินการตามแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) การปรับเนื้อหา วิธีการสอน และการประเมินผลให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนแต่ละราย รวมทั้งการทำงานร่วมกับผู้ปกครองและทีม สหวิชาชีพ ซึ่งภาระงานดังกล่าวทำให้ครูการศึกษาพิเศษต้องเผชิญความซับซ้อนของงาน ความเครียด และความท้าทายด้านการจัดการเรียนรู้ (Heward, W. L., Alber-Morgan, S. R., & Konrad, M., 2017).

ในบริบทดังกล่าว บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญในการกำหนดทิศทางการพัฒนาองค์กรและสร้างบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ โดยภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์เป็นรูปแบบภาวะผู้นำที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถกำหนดและสื่อสารเป้าหมายร่วม สร้างแรงบันดาลใจ และส่งเสริมการทำงานของครูให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร ซึ่งงานวิจัยด้านภาวะผู้นำทางการศึกษาพบว่าผู้นำที่มีวิสัยทัศน์สามารถส่งผลต่อแรงจูงใจ ความทุ่มเท และประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู ตลอดจนคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา ทั้งนี้งานวิจัยทั้งในและต่างประเทศยืนยันว่าภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับแรงจูงใจ ความทุ่มเท และประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู รวมถึงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา (นาคนครา เกลนปก, 2565)

เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 ครอบคลุมพื้นที่หลายจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีความหลากหลายด้านบริบททางสังคมและเศรษฐกิจ ส่งผลให้การจัดการศึกษาพิเศษต้องเผชิญความท้าทายทั้งด้านทรัพยากร การบริหารบุคลากร และการพัฒนาศักยภาพครูให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียน ภายใต้บริบทดังกล่าว ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางการพัฒนาองค์กร สร้างความเข้าใจร่วม และสนับสนุนการปฏิบัติงานของครูให้เกิดประสิทธิผล

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 เพื่อใช้เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาและส่งเสริมการปฏิบัติงานของครูการศึกษาพิเศษให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

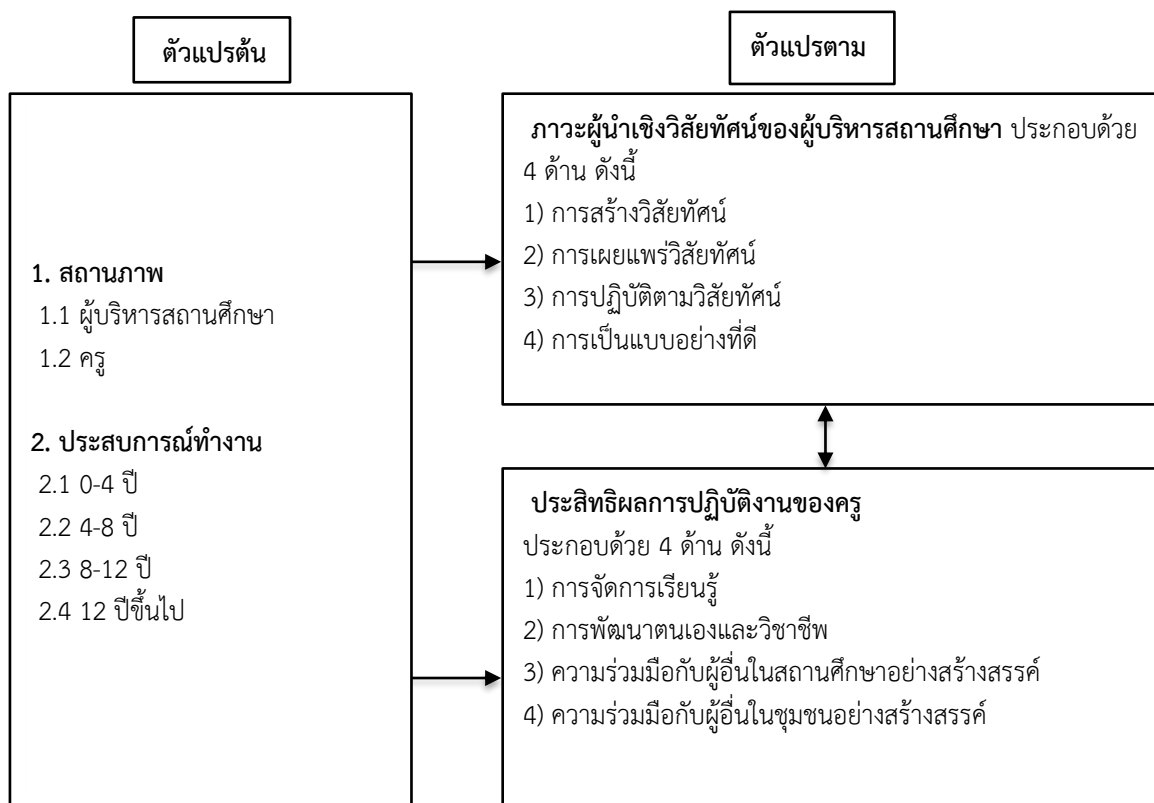
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาและระดับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยมีกรอบแนวคิดการวิจัยตามภาพประกอบนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในศูนย์การศึกษาพิเศษ 5 จังหวัด ได้แก่ นครราชสีมา ศรีสะเกษ สุรินทร์ บุรีรัมย์ และชัยภูมิ ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จำนวน 518 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จำนวน 226 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายจากประชากรทั้งหมด โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

ตัวแปร

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพ จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษาและครู และประสบการณ์ทำงาน จำแนกเป็น 0-4 ปี, 4-8 ปี, 8-12 ปี, 12 ปีขึ้นไป

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพ การจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ การสร้างวิสัยทัศน์ การเผยแพร่วิสัยทัศน์ การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ และการเป็นแบบอย่างที่ดี ส่วนของประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาตนเองและวิชาชีพ ความร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ และความร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) โดยสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง สถานศึกษา วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ 1) การสร้างวิสัยทัศน์ 2) การเผยแพร่วิสัยทัศน์ 3) การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ และ 4) การเป็นแบบอย่างที่ดี ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) โดยกำหนดคะแนน การตอบ ดังนี้

5 หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู 4 ด้าน ได้แก่ 1) การจัด การเรียนรู้ 2) การพัฒนาตนเองและวิชาชีพ 3) ความร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ และ 4) ความร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์ ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) โดยกำหนดคะแนนการตอบ ดังนี้

5 หมายถึง ประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูมากที่สุด

4 หมายถึง ประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูมาก

3 หมายถึง ประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูปานกลาง

2 หมายถึง ประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูน้อย

1 หมายถึง ประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 คำถามปลายเปิด (Open Ended) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ตอบข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย มีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร หนังสือ ตำรา แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยและสร้างแบบสอบถามเพื่อให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของเรื่องที่ทำการวิจัย

2. กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัยและสร้างแบบสอบถามฉบับร่าง ที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยสร้างคำถามตามกรอบแนวคิดภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหา โครงสร้างหลักวิชา และภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุง ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของคำถามแต่ละข้อโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (Index of Item objective congruence: IOC) ซึ่งค่าที่กำหนดคือ ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป (ทรงศักดิ์ ภูศรีอ่อน, 2561:50) ซึ่งศึกษาครั้งนี้ได้ค่า IOC ระหว่าง .80-1.00

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ แล้วนำมาหา ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item total Correlation) วิธีวิธีนี้ Assume ว่าคะแนนรวม (Total) สามารถจำแนกกลุ่มคนที่มีลักษณะตามสิ่งที่เราต้องการวัดได้ ดังนั้นหากข้อความหรือข้อคำถามใดมีความสัมพันธ์กับคะแนนรวม อย่างมีนัยสำคัญแล้ว ก็ถือว่าข้อความหรือข้อคำถามนั้นสามารถจำแนกได้เช่นกัน จากการทดลองใช้เครื่องมือกับตัวอย่าง จำนวน 37 คน โดยมีค่าวิกฤตที่ .325 จากตารางวิกฤตของ Pearson (ทรงศักดิ์ ภูศรีอ่อน, 2561 : 72) ซึ่งได้ค่า

อำนาจจำแนกรายชื่อของเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ มีค่าตั้งแต่ .333 - .596 และวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่น ตั้งแต่ .75 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 117) ในการวิจัยครั้งนี้ค่าความเชื่อมั่น .958

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้วจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 เพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือถึงสถานศึกษาในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา

ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูตอบแบบสอบถามออนไลน์ โดยแนบคิวอาร์โค้ดสำหรับเข้าถึงแบบสอบถามเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ตอบ ภายหลังการติดตามและประสานงานอย่างใกล้ชิด มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 226 คน ครบตามจำนวนที่กำหนด คิดเป็นร้อยละ 100

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับมาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ตามขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ในเรื่อง เพศ สถานศึกษา ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ใช้วิธีการหาร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาระดับความคิดเห็นต่อความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 121) ดังนี้

5 หมายถึง มีความเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความเห็นอยู่ในระดับอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีความเห็นอยู่ในระดับอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความเห็นอยู่ในระดับอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความเห็นอยู่ในระดับอยู่ในระดับน้อยที่สุด

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผู้วิจัยได้นำคะแนนเกณฑ์เฉลี่ยของ บุญชม ศรีสะอาด ในการพิจารณา (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 123)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนต้นที่ 4 คำถามปลายเปิด (Open ended) หาข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11

4. วิเคราะห์สถิติเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 โดยใช้การทดสอบ F - test (One-Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างแล้วทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ

(Scheffe' method)

5. วิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์ (Pearson's product-moment correlation coefficient) โดยแปลความหมายสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตามเกณฑ์ของ Best (1977, p. 240, อ้างถึงใน ศศิธร ตันติเอกรัตน์ และคณะ, 2563 : 63) ดังนี้

- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระดับความสัมพันธ์
- 0.81 – 1.00 มีความสัมพันธ์กันมาก
 - 0.51 – 0.80 มีความสัมพันธ์กันปานกลาง
 - 0.21 – 0.50 มีความสัมพันธ์กันน้อยหรือต่ำ
 - 0.01 – 0.20 มีความสัมพันธ์กันน้อยมาก
 - 0.00 ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ผลการวิจัย

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเผยแพร่วิสัยทัศน์ รองลงมา คือ การสร้างวิสัยทัศน์ และการเป็นแบบอย่างที่ดี ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร โดยภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การสร้างวิสัยทัศน์	4.52	0.39	มาก
2. การเผยแพร่วิสัยทัศน์	4.53	0.32	มาก
3. การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์	4.51	0.33	มาก
4. การเป็นแบบอย่างที่ดี	4.52	0.37	มาก
รวมเฉลี่ย	4.52	0.31	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.31) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเผยแพร่วิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.32) รองลงมา คือ การสร้างวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.39) และ การเป็นแบบอย่างที่ดี ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.37) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.33)

2. ระดับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความร่วมมือกับผู้อื่น ในชุมชนอย่างสร้างสรรค์ รองลงมา คือ การจัดการเรียนรู้ และความร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การพัฒนานตนเองและวิชาชีพ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู โดยภาพรวมและรายด้าน

ประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การจัดการเรียนรู้	4.52	0.33	มากที่สุด
2. การพัฒนานตนเองและวิชาชีพ	4.50	0.34	มาก
3. ความร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์	4.51	0.36	มากที่สุด
4. ความร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์	4.52	0.34	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.51	0.31	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.31) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.34) รองลงมา คือ การจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.33) และความร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.36) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การพัฒนาตนเองและวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.34)

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 11 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-Value
1. การสร้างวิสัยทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	.234	3	.078	.509	.677
	ภายในกลุ่มรวม	34.013	222	.153		
		34.246	225			
2. การเผยแพร่วิสัยทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	.316	3	.105	.996	.396
	ภายในกลุ่ม	23.506	222	.106		
	รวม	23.822	225			
3. การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	.061	3	.020	.188	.904
	ภายในกลุ่ม	24.113	222	.109		
	รวม	24.174	225			
4. การเป็นแบบอย่างที่ดี	ระหว่างกลุ่ม	.069	3	.023	.162	.922
	ภายในกลุ่ม	31.722	222	.143		
	รวม	31.791	225			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.104	3	.035	.349	.790
	ภายในกลุ่ม	21.985	222	.099		
	รวม	22.089	225			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ประสบการณ์ทำงานอาจไม่ใช่ปัจจัยหลักที่ทำให้มุมมองต่อวิสัยทัศน์แตกต่างกันในบริบทของศูนย์การศึกษาพิเศษ

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังปรากฏในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-Value
1. การจัดการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	.110	3	.037	0.327	.806
	ภายในกลุ่ม	24.891	222	.112		

	รวม	25.001	225			
2. การพัฒนาตนเองและวิชาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	.319	3	.106	0.898	.443
	ภายในกลุ่ม	26.277	222	.118		
	รวม	26.596	225			
3. ความร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์	ระหว่างกลุ่ม	.414	3	.138	1.084	.357
	ภายในกลุ่ม	28.241	222	.127		
	รวม	28.655	225			
4. ความร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์	ระหว่างกลุ่ม	.089	3	.030	0.250	.861
	ภายในกลุ่ม	26.465	222	.119		
	รวม	26.555	225			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.175	3	.058	0.594	.619
	ภายในกลุ่ม	21.746	222	.098		
	รวม	21.920	225			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

5. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังปรากฏในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11

ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของ ผู้บริหารสถานศึกษา	ประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู				
	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y _{รวม}
X ₁	.639**	.663**	.666**	.712**	.754**
X ₂	.701**	.710**	.761**	.727**	.800**
X ₃	.730**	.754**	.724**	.760**	.819**
X ₄	.754**	.787**	.727**	.800**	.846**
X _{รวม}	.815**	.824**	.812**	.849**	.910**

**นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 5 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 11 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมาก ($r_{xy} = .910$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ด้านที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูสูงสุด คือ ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี (X₄) ($r = .849$) รองลงมา คือ ด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์ (X₂) ($r = .824$) ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ (X₁) ($r = .815$) และด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ (X₃) ($r = .812$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 11 มีประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปราย ดังนี้

1. การศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาและระดับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 11 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู

1.1 ระดับภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์

การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทาง วางแผนเชิง กลยุทธ์ และขับเคลื่อนการดำเนินงานของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาและสังคม โดยสามารถมองปัญหาและอุปสรรคเป็นความท้าทายที่นำไปสู่การพัฒนาองค์กรได้อย่างเหมาะสม ระดับภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ที่อยู่ในระดับสูงอาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างและสื่อสารวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาไปสู่ครูและบุคลากรได้อย่างชัดเจน สร้างความเข้าใจ ความเชื่อมั่น และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กร โดยเฉพาะ การสื่อสารวิสัยทัศน์อย่างต่อเนื่องและการแสดงบทบาทเป็นแบบอย่างที่ดี ซึ่งช่วยให้วิสัยทัศน์ของผู้บริหารถูกยอมรับและพัฒนาเป็นวิสัยทัศน์ร่วมของสถานศึกษา ส่งผลให้บุคลากรเกิดความทุ่มเทและความร่วมมือในการดำเนินงานสอดคล้องกับการศึกษาของ รัตนา คนไฉ (2565) ที่พบว่าภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาขนาดกลาง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าวิสัยทัศน์เป็นสิ่งสำคัญประการแรกที่ผู้นำจะต้องมี และจะต้องเข้าใจบริบทของสถานศึกษาทั้งภายในและภายนอก เพื่อนำวิสัยทัศน์และโอกาสมาวางแผน กำหนด สร้างเป็นวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา และต้องเผยแพร่วิสัยทัศน์ไปสู่ครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้วิสัยทัศน์เกิดการปฏิบัติตามเป้าหมายอย่างแท้จริงและยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ปานตะวัน กาญจนพันธุ์ (2568) ที่พบว่า การประเมินระดับภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การเป็นแบบอย่างที่ดี การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ การสร้างวิสัยทัศน์ และการเผยแพร่วิสัยทัศน์ ตามลำดับ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะภาวะผู้นำในด้านนี้ สามารถกำหนดทิศทางที่ชัดเจนสร้างแรงบันดาลใจ และกระตุ้นให้บุคลากรร่วมมือกันพัฒนาองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ การที่สามารถสื่อสารวิสัยทัศน์ได้ดีจะสามารถช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและ ความมั่นใจในแนวทางบริหาร ขณะเดียวกันการเป็นแบบอย่างที่ดีเองส่งผลให้เกิดวัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็งและยั่งยืน

1.2 ระดับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 11 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ มีวินัย คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสมกับวิชาชีพ ปฏิบัติงานตามเป้าหมาย ระเบียบ และข้อกำหนดของสถานศึกษาอย่างเคร่งครัด พร้อมทั้งทุ่มเทความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานเพื่อให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2562) ที่กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพครูต้องมีมาตรฐานการปฏิบัติงานในการมุ่งเน้นการตัดสินใจ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ผ่านการพัฒนาแผนการสอนและสื่อ การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ควบคู่กับการติดตามและรายงานผลอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ ยังต้องปฏิบัติงานเป็นแบบอย่างที่ดี และให้ความสำคัญกับความร่วมมือทั้งภายในสถานศึกษาและชุมชน รวมถึงการแสวงหาข้อมูลข่าวสารเพื่อพัฒนาผู้เรียนในทุกสถานการณ์และยังสอดคล้องกับผลการศึกษา อานนท์ แสนญา (2565) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่า ระดับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 11 จำแนกตามประเภทการทำงาน

2.1 ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จำแนกตามประเภทการทำงาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารและครูทุกช่วงประเภทงานได้รับการสื่อสารเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ นโยบาย และแนวทาง การดำเนินงานของสถานศึกษาในทิศทางเดียวกัน รวมถึงปฏิบัติงานภายใต้บทบาท หน้าที่ และมาตรฐานวิชาชีพที่ชัดเจน ส่งผลให้การรับรู้ต่อภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารมีความสอดคล้องกันโดยไม่ขึ้นอยู่กับระดับประเภทงานการทำงาน นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษายังส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรมที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ตลอดจนสร้างความภาคภูมิใจร่วมกันในความสำเร็จของการปฏิบัติงาน ซึ่งช่วยเสริมสร้างการรับรู้ภาวะผู้นำ เชิงวิสัยทัศน์ในลักษณะเดียวกันทั้งกลุ่มผู้ประสพการณ์มากและน้อย สอดคล้องกับการศึกษาของ ทักษิณ มวลมลตรี (2564) ที่รายงานว่า การรับรู้ภาวะผู้นำ เชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูไม่แตกต่างกันตามประเภทการทำงาน เนื่องจากผู้บริหารเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น กำหนดเป้าหมาย และรับรู้ปัญหาอุปสรรคของสถานศึกษาอย่างทั่วถึง

2.2 ประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษเขต

การศึกษา 11 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ผลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในบริบทการศึกษาพิเศษมิได้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์การทำงานเป็นหลัก หากแต่ขึ้นอยู่กับระบบการบริหารจัดการ มาตรฐานวิชาชีพ และการสนับสนุนจากสถานศึกษาเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ครูทุกช่วงประสบการณ์ปฏิบัติงานภายใต้มาตรฐานวิชาชีพครู แนวทางการจัดการเรียนรู้ และเป้าหมาย การพัฒนาผู้เรียนที่ชัดเจนร่วมกัน โดยเฉพาะในบริบทการศึกษาพิเศษที่ครูต้องทำงานเป็นทีมและยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งผลให้รูปแบบการปฏิบัติงานและระดับประสิทธิผลมีความใกล้เคียงกัน ไม่แตกต่างตามประสบการณ์การทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดร่วมสมัยที่ชี้ว่าคุณภาพการปฏิบัติงานของครูขึ้นอยู่กับ การพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องและการสนับสนุนเชิงระบบ มากกว่าจำนวนปีในการทำงาน (Darling-Hammond, Hyler, & Gardner, 2017; OECD, 2019) ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยในบริบทการศึกษาไทยที่พบว่า เมื่อสถานศึกษามีการบริหารจัดการที่ชัดเจน มีเป้าหมายร่วม และสนับสนุนการทำงานของครูอย่างเป็นระบบ ครูที่มีประสบการณ์แตกต่างกันจะมีประสิทธิผลการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ (นาคนครา เกลนปก, 2565) อีกทั้งยังสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพครูฉบับปรับปรุงของ ครุสภา (2563) ที่เน้นให้ครูทุกคนพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องโดยไม่จำกัดช่วงประสบการณ์ อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยบางส่วนที่พบว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันมีระดับการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจเนื่องมาจากความแตกต่างของบริบทสถานศึกษา ระบบการบริหาร และลักษณะภาระงานของครู ในขณะที่บริบทของศูนย์การศึกษาพิเศษมีการทำงานแบบบูรณาการ การใช้ทีมสหวิชาชีพ และการยึดเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนเป็นศูนย์กลางร่วมกัน จึงช่วยลดความแตกต่างของประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูตามประสบการณ์ โดยสรุป ประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในบริบทการศึกษาพิเศษควรพิจารณาในมิติของระบบสนับสนุน การพัฒนาวิชาชีพ และการบริหารจัดการของสถานศึกษา มากกว่าการพิจารณาจากประสบการณ์ การทำงานเพียงอย่างเดียว ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญสำหรับการกำหนดแนวทางพัฒนาครูและสถานศึกษาในอนาคต

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมาก ($r = .910$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ผลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมการมองการณ์ไกล และการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรพัฒนานตนเองและพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการยกระดับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู ความสัมพันธ์ในระดับสูงดังกล่าวสามารถอธิบายได้จากลักษณะของภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ที่เน้นการสร้างและเผยแพร่วิสัยทัศน์ การนำวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติ และการเป็นแบบอย่างที่ดี ผู้บริหารยังส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรมที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ตลอดจนสร้างความรู้สึกภาคภูมิใจร่วมกันในความสำเร็จของการปฏิบัติงาน ส่งผลให้ครูเกิดแรงจูงใจ ความทุ่มเท และความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่อยู่ในระดับสูง อาจสะท้อนลักษณะของข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเชิงสำรวจซึ่งเก็บข้อมูลจากการรับรู้ของผู้ตอบแบบสอบถามในบริบทเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยยังคงมีคุณค่าเชิงวิชาการในการชี้ให้เห็นบทบาทสำคัญของภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู และสามารถใช้เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อ การพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาในบริบทการศึกษาพิเศษได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตน คนไว (2565) ที่พบว่าภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภูคดาหารมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทักษิณ มวลมนตรี (2564) ผลการวิจัยพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูคดาหาร มีความสัมพันธ์กันทางบวก กล่าวโดยสรุป ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูอย่างชัดเจน ทั้งในด้านแรงจูงใจ ความร่วมมือ และคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีส่วนสำคัญในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาในบริบทของการศึกษาพิเศษ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้วิจัยได้ข้อเสนอแนะโดยการนำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 ดังต่อไปนี้

1.1 เป็นกรอบแนวคิดในการประเมินตนเองของผู้บริหารสถานศึกษา รวมทั้งเป็นแนวทาง ในการวางแผนและพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูและยกระดับคุณภาพการจัด

การศึกษาโดยรวมของสถานศึกษา

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการแปลงวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยเน้นการสื่อสารวิสัยทัศน์ให้เกิดความเข้าใจตรงกัน การกำกับ ติดตาม และให้ข้อเสนอแนะอย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับการเสริมแรงเชิงบวกและการเป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อให้การดำเนินงานของบุคลากรสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างแท้จริง ภายใต้หลักธรรมาภิบาล

1.3 สถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้รับโอกาสในการพัฒนาตนเองและวิชาชีพอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ผ่านการอบรม สัมมนา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพ และการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางวิชาชีพและยกระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูให้เหมาะสมกับบริบทการศึกษาพิเศษ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยและคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์และประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารให้สอดคล้องกับบริบทการศึกษาพิเศษ

2.2 ควรศึกษาความต้องการจำเป็นและพัฒนาารูปแบบหรือหลักสูตรการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่ายดังกล่าว เพื่อนำไปใช้กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาผู้บริหารอย่างเหมาะสมและตรงตามความต้องการ

เอกสารอ้างอิง

- ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. (20 มีนาคม 2562). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนพิเศษ 68 ง. หน้า 18-20.
- คุรุสภา. (2563). **มาตรฐานวิชาชีพครู (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2563)**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ทักษิณ มวลมนตรี. (2564). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.**
- ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2561). **การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 8. มหาสารคาม: ดักสิลาการพิมพ์.**
- นาคนครา เหลนปก. (2565). **ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดราชบุรี.วารสารสิรินธรปริทรรศน์, 24(1), 485-498.**
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). **การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.**
- ปานตะวัน กาญจนพันธุ์.(2568). **ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อแรงจูงใจของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์, 8(3), 194-207.**
- พรธิวา สีหาคุณ. (2565). **ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.**
- รัตนา คนไว. (2565). **ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.**
- ศศิธร ตันโตเอกรัตน์ และคณะ. (2563). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้สูงอายุที่ป่วยด้วยโรคความดันโลหิตสูงในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้ทฤษฎี Precede Framework. วารสารวิจัยและพัฒนาวิจัยและพัฒนาลอยลงกรณีในพระบรมราชูปถัมภ์, 15(1), 59-73.**
- สุริยา กิจลิขิต. (2562). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามเกณฑ์ รางวัลคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.**
- อานนท์ แสนภูวา. (2565). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับความสุขในการทำงานของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร. วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 18(1), 1-14.**
- Bass, B. M., & Riggio, R. E. (2006). **Transformational leadership (2nd ed.)**. Lawrence Erlbaum Associates.
- Darling-Hammond, L., Hyler, M. E., & Gardner, M. (2017). **Effective teacher professional development**. Learning Policy Institute.
- Heward, W. L., Alber-Morgan, S. R., & Konrad, M. (2017). **Exceptional Children: An Introduction to Special Education**. Pearson.
- OECD. (2019). **Teaching and Learning International Survey (TALIS) 2018 results: Teachers and school leaders as lifelong learners (Vol. 1)**. OECD Publishing.